

Gratis tandpleje – Statsstøtteretlig vurdering

I forlængelse af mit tidligere notat af 5. maj 2022 følger hér min statsstøtteretlige vurdering af senest reviderede udkast til tandplejebekendtgørelse ("Udkastet"), som jeg forstår, du først har modtaget i dag – og det med svarfrist i dag. Henset til de vigtige ændringer, der er blevet indføjet i Udkastet, er jeg stærkt overrasket over denne korte høringsfrist (samt at høringen alene har omfattet en lukket kreds af respondenter), men jeg skal ikke hér kommentere på de mulige forvaltningsretlige aspekter af den valgte høringsprocedure.

§ 3, stk. 3, 3. punktum

Udkastets § 3, stk. 3, er en udmøntning af den nye fritvalgsordning, hvorved unge i alderen 16-21 år kan vælge at modtage det kommunale tandplejetilbud hos praktiserende tandlæge eller privatpraktiserende tandplejer efter eget valg.

Den nye tekst i § 3, stk. 3, 3. punktum er imidlertid statsstøtteretligt problematisk, idet den nye formulering indebærer, at den unge *samtidig med valget af praktiserende tandplejer* også skal vælge en praktiserende tandlæge.

Dette betyder, at den unge bliver stillet over for valget mellem på den ene side at vælge én behandler (tandlægen, der som regel også kan tilbyde tandpleje) og på den anden side vælge to forskellige behandlere (tandlæge + privat tandplejer). Det følger således ikke af Udkastet, at man ved valg af tandlæge også samtidig skal vælge en privatpraktiserende tandplejer.

Ordningen er herved énsidigt i tandlægenes favør, da det er min forståelse, at de unge (og deres forældre) vil anse det for uattraktivt at vælge to behandlere (tandplejer + tandlæge) frem for én behandler (tandlægen).

Det er et legitimt og sagligt hensyn, at den unge skal have adgang til en tandlæge, når man er patient hos en privatpraktiserende tandplejer, men dette hensyn kan opnås på en mindre indgribende (mere proportional) måde, nemlig ved at tandplejeren formidler kontakt/henviser til en tandlæge, hvis behovet måtte opstå.

Dette er fremgangsmåden i dag, hvor de privatpraktiserende tandplejerne i medfør af gældende lovgivning har både ret og pligt til at henvise deres patienter til en tandlæge. Det er selvsagt i sidste ende den unges valg, om denne ønsker at gøre brug af den pågældende tandlæge, men i det mindste findes der i Danmark en ordning, der gør det enkelt for brugeren/patienten at få adgang til en tandlæge, hvis behovet skulle opstå.

Samtidig har jeg forstået, at mange patienter (og særligt de unge i de første mange år) sjældent har behov for en tandlæge, da god tandpleje forebygger behovet for en tandlæge. Herved fremstår kravet om, at man skal indgå en aftale med en tandlæge på et meget tidligt tidspunkt (i forbindelse med valget af tandplejer) så meget desto mere unødvendigt og disproportionalt.

Kravet i § 3, stk. 3, 3. punktum svarer lidt til, at en patient allerede i forbindelse med valget af tandlæge fx også skulle vælge en kirurg eller ortodontist, så det er på plads, hvis behovet en dag skulle opstå. Dette er ikke et krav i henhold til gældende lovgivning, der i stedet indebærer, at *tandlægen* henviser til relevant kirurg eller ortodontist.

Da tilskuddet under fritvalgsordningen ydes på en måde, der indebærer diskrimination mellem to konkurrerende grupper af virksomheder (tandlæger og tandplejere), der i lyset af formålet med ordningen befinder sig i en sammenlignelig situation, samtidig med at ordningen ikke opfylder proportionalitetskriteriet, er det min vurdering, at ordningen opfylder det statsstøtteretlige selektivitetskriterium.

Da tilskudsordningen samtidig (1) indebærer en fordel for tandlægerne, (2) er ydet ved hjælp af statsmidler, (3) fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencen og (4) er egnet til at påvirke samhandelen mellem medlemsstater, er det min vurdering, at ordningen indebærer statsstøtte til tandlægerne, jf. EUF-traktatens artikel 107, stk. 1.

Herved vil ordningen skulle anmeldes til og godkendes af EU-Kommissionen, inden den sættes i værk, jf. princippet om "standstill" (EUF-traktatens artikel 108, stk. 3). I fravær af en forudgående anmeldelse og godkendelse, vil ordningen være ulovlig. Det fremgår af fast EU-praksis, at nationale myndigheder (hér Sundhedsministeriet) ikke må sætte en ulovlig ordning i værk, før den er blevet godkendt af EU-Kommissionen. Ulovligt ydet støtte skal søges tilbagebetalt af myndighederne af egen drift.

Problemet kan let afhjælpes ved en ændring i Bekendtgørelsen, så der opnås ægte ligebehandling mellem private tandplejere og private tandlæger – og der ikke længere foreligger en selektiv fordel. Dette kan meget enkelt gøres ved at slette § 3, stk. 3, 3. og 4. punktum, der i øvrigt begge er nye. Herved står det den unge frit at vælge tandlæge, når behovet opstår, idet den praktiserende tandplejer som nævnt har både ret og pligt til at henvise den unge til en tandlæge. Det kan også for god ordens skyld indskrives i § 3, stk. 3, at tandplejeren er forpligtet til at sørge for henvisning til tandlæge ved yderligere behandlingsbehov.

Manglende omtale af praktiserende tandplejer i dele af Udkastet

Afslutningsvist bemærker jeg, at Udkastet ikke omtaler praktiserende tandplejere i § 2, stk. 2, § 4 stk. 2, og § 4, stk. 7. Dette synes at være en redaktionel fejl, som bør rettes.

København, 7. juni 2022

Michael Honoré